

EL LLIBRE
DE LA SETMANA

PERFIL

EN NOMÉS QUATRE ANYS, MARTA ORRIOLS (SABADELL, 1975) S'HA COL·LOCAT AL CENTRE DE LA NARRATIVA CATALANA GRÀCIES ALS CONTES D'ANATOMIA DE LES DISTÀNCIES CURTES I, SOBRETOT, LA NOVEL·LA 'APRENDRE A PARLAR AMB LES PLANTES'. ARA REINCIDEIX EN LA NOVEL·LA AMB 'DOLÇA INTRODUCCIÓ AL CAOS'

Cedir o no cedir, aquesta és la qüestió

ANNA CARRERAS

L'escriptora Marta Orriols ja va explorar el contradictori món de la parella fa dos anys a la seva primera i premiada novel·la, *Aprendre a parlar amb les plantes* (2018), i ara amplia el tema a *Dolça introducció al caos*, llibre que pren el títol d'una cançó d'Extremoduro. Orriols analitza el caos intern que genera a una parella jove, estable, enamorada, que sembla sortida d'una pel·lícula en blanc i negre de la Nouvelle Vague, la decisió de ser pares quan ell vol però ella no. L'autora brilla quan aprofundeix en les relacions humanes. La seva és una literatura de comportaments íntims i en societat. Com una alternativa a l'antropologia, Orriols escriu novel·les d'alta intensitat emocional amb títols que fan pensar en tractats, en assaigs, en

investigacions gairebé científiques. Res d'autoajuda, no fotem. No va per aquí, la cosa.

Marta Orriols comparteix dues idees clau amb Ilya Prigogine, el pare de la teoria del caos: primer, que la fletxa del temps no té la mateixa simetria entre el passat i el futur; i segon, l'efecte papallona segons el qual els efectes són desproporcionats respecte a les causes que els originen. A nivell psicològic –i aquí és on Marta Orriols excel·leix–, el lector va entrant en els petits ressentiments o enveges soterrades que va escalfant la bomba de rellotgeria que la Marta, la protagonista, té a dins. Com que els actes enderroquen les seves alternatives, la presa unilateral de la decisió (la Marta vol avortar, sola, i no admet debat) farà que el bo del Dani, que gasta una expressió permanent de “criatura contrariada”, s'emprenyi i es trobi buidat d'emoció i d'opinió. D'entrada, Orriols fa una fotografia dins d'una altra fotografia: la de la dona que espera asseguda sobre la tapa del vàter el resultat del test d'embaràs. Mirall en el mirall de milers de dones en un instant concret. Matriusques, l'autèntica relació d'una dona amb ella mateixa, amb el seu cos i la seva identitat, sovint col·lapsada per la tradició i la culpa. La ginecologia pertany al llenguatge de les dones.

L'essència escàpola del temps

Però com que “les veritats serioses es revelen en pocs segons”, Orriols enfila de seguida la baixada als inferns de la parella, sobretot del Dani, que acreix una sensació d'estafa vital. De la ruta previsible de la vida compartida, la despreocupació, la joventut i les consignes saltem a la mutació improvisada, a la possibilitat cada vega-

DOLÇA INTRODUCCIÓ AL CAOS
MARTA ORRIOLS
PERISCOPI / LUMEN
250 PÀG. / 17,50 €

ORRIOLS ESCRIU NOVEL·LES D'ALTA INTENSITAT EMOCIONAL AMB TÍTOLS QUE FAN PENSAR EN TRACTATS, EN ASSAJOS, EN INVESTIGACIONS QUASI CIENTÍFIQUES

da més alta de perdre-ho tot, a les inseguretats davant la inexistència de cap xarxa de seguretat, la incapacitat d'adaptar-se a l'alteració, els trastorns ocults i una profunda reflexió sobre l'essència escàpola del temps. *Dolça introducció al caos* llença míssils continus cap a la mentida política, la hipocresia de les xarxes socials, el soroll que domina el present, les amenaces nuclears, els becaris no pagats, els desnonaments, els atacs químics o la caducitat dels somnis, l'amistat i l'amor eterns. La nostàlgia ensorra i els canvis sacsegen. Sobretot si es formulen en to de sentència: “Estic embarassada. No ho vull tirar endavant”. A partir d'aquest gir a la trama, en Dani i la Marta veuen que entenen l'egoisme de maneres diferents. Del caos es passa a l'esvoranc.

Després d'un primer capítol implacable, Orriols arrodoneix els personatges viatjant als respectius passats (potser n'abusa una mica). Som el resultat del material fantasmagòric que no utilitzarem mai amb propietat. Així, sabrem que en Dani és orfe de pare i va viure molts anys dominat per dones. Per a ell tot tindrà un significat lligat al desemparament. I de les petites estampes del passat, l'autora fa el salt a la setmana present d'una gestació compartida, tant de la Marta com del Dani, que nota com dins seu hi creix una entitat corpòria bastant semblant al pànic multiforme, ascendent, descomunal. Com es reescriu el guió de la vida? *Dolça introducció al caos* és una suma d'ironies del destí que abracen altres ironies. La dolcesa del títol remet a la manera com Orriols ens endinsa al conflicte, a través d'un llenguatge clar, contundent i alhora tendre que no necessita vaselina per penetrar a la *wild side* de la condició humana. ♦♦

MANOLO GARCIA